

N:o 97.

Herr Gustaf Jönsson: Om kreditiv rätt i Riksbanken för blifvande jordbruksbanker samt om villkoren för en sådan kreditiv rätts beviljande.

Att jordbruket är vårt lands modernärning är alla bekant och på dess fram-
 åtskridande till något bättre ligger således största vikt för alla samhällsklasser och
 för utveckling af handel och industri, då genom modernärningens fördelaktiga bedrif-
 vande den stora massan sättes i tillfälle att kunna tillfredsställa sina konsumtions-
 behof. För jordbrukets framsteg behöfves nödvändigt rörelsekapital. Att detta
 rörelsekapital under närvarande förhållanden måste erhållas genom lån är gifvet;
 men då denna upplåning hos enskilda personer blir med hvarje år omöjligare, eme-
 dan kapitalen gått till de enskilda bankerna, hvarifrån visserligen lån kan erhål-
 las, men då lån derifrån endast lemnas på kort tid och hufvudsakligen endast mot
 borgen såsom säkerhet, äro de olämpliga för jordbrukaren, hvarjemte, genom sär-
 skilda omkostnader, penningarne blifva så dyra, att anlitaandet af dessa låneinrätt-
 ningar af jordbrukaren har varit och måste blifva en anledning till ruin för män-
 gen. De enda låneinrättningar, som motsvara jordbrukarens behof, äro hypoteks-
 föreningarne, hvilka dock redan länge icke i någon väsentlig mån kunnat tillfreds-
 ställa lånebehöfvande, då lånen utfallit först efter flera års förlopp sedan de söktes
 och då med flera procents kapitalrabatt, hvarjemte den stadgade amorteringstiden,
 omkring 40 år, torde vara allt för lång. För jordbrukaren lämpliga låneinrättnin-
 gar äro således högeligen af behofvet påkallade. Skulle de enskilda bankerna vid
 nuvarande oktrojtids slut upphöra, torde det vara behöfligt att dessförinnan hafva
 andra låneinrättningar i verksamhet. De här påpekade förhållanden föranleda mig
 till Riksdagens antagande föreslå:

att jordbruksbanker, bildade i öfverensstämmelse med de för hypoteksföre-
 ningarne gällande stadganden, då delaktighetsbeloppet uppgår till minst
 500,000 R:dr R:mt, berättigas att mot 5 procent ränta erhålla kreditiv i
 Riksbanken till halfva beloppet af de säkerhetshandlingar lottegarne i ban-
 ken lemnat och mot af dem iklädd solidarisk ansvarighet. Säkerhets-
 handlingarne utgöras af första inteckning i jordbruksfastighet till halfva
 taxeringsvärdet, hvarå lottegarne äro berättigade utfå lån till fulla be-
 loppet, dock med skyldighet att emottaga tre fjerdedelar deraf uti af ban-
 ken utgifna, å 10 till 100 R:dr R:mt lydande obligationer, löpande med

5½ procent ränta. Å lånebeloppet betalas årligen af lotteägaren 6 procent ränta och 4 procent amortering, äfvensom 1 procent till reservfond för bankens behof under 16 år, eller ock under kortare tid med förhöjning i förhållande derefter af amorteringsprocenten.
Om remiss till Banko-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1870.

Gustaf Jonsson,
Ledanot af Riksdagens Andra Kam-
mare för Stranda och Norra Möre
häradet af Calmar län.

N:o 98.

Herr Gustaf Jonsson: Om inrättande af förlikningskomitéer.

Att Svenska folket i allmänhet ofta inkastar sig i långa rättegångar, utan att göra sig i ringaste mån reda för följderna af ett sådant lättsinne förr än för sent, det är af många bedröfliga fakta bekräftadt. Icke sällan har en sådan rättegång, som rört sig om en obetydlighet, medtagit stora belopp, ja, stundom allt hvad den af samvetslösa rådgifvare eller af sina passioner vilseledde egt och hvaraf osämja och ofrid också vanligen följa jemte moralisk och religiös förslappning. I våra grannriken, Danmark och Norge, hafva redan år 1795 inrättats förlikningsdomstolar, för att, om möjligt, förekomma förhastande i ifrågavarande afseende. Skulle icke något motsvarande vara af behofvet äfven i vårt land? Jag tror det för visso, och hoppas att flera med mig, som sett detta kräftsår på samhället, processlystnaden, på närmare håll och med öppet öga, skall inse nödvändigheten af lagstiftningens åtgörande för ändamålets vinnande, hvadan jag i sådan syftning tager mig friheten föreslå till Riksdagens antagande följande förslag:

- A) I hvarje kommun på landet och i stad, som under landsrätt lyder, väljes årligen vid den ordinarie kommunalstämma, som hålles i December månad, en förliknings-komité, bestående af tre aktade och för redbarhet kända personer inom kommunen, som tillsammans med kommunalstämman ordförande och den prest i församlingen, som sköter de pastorala